

BILAGA UTSTÄLLINGS- DOKUMENTATION

Bilagan innehåller dokumentation av avhandlingens utställningar. De presenteras i kronologisk ordning. Varje avsnitt inleds med katalogens framsida, innehållsförteckning och kolofon, samt vernissagekortets fram- och baksida. Därefter följer installationsbilderna. Fotoграфияerna som gjort dokumentationen finns listade i kolofonen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Verkligen?! (återuppförd)	2-17
Bländande bilder (återuppförd)	18-33
Lika med (återuppförd)	34-47
Tre fotografer. Tre tendenser	48-65
Världar och verkligheter	66-97
Tidslinjen	98-109
Mellan verkligheter	110-141
Det synliga	142-161

INNEHÅLLSFÖRTECKNING/CONTENTS

Förord/Foreword	7
Kapitel I/Chapter I	
Boken/Book	31
Receptionen/Reception	39
Intervjuer/Interviews	45
Kapitel II/Chapter II	
Utställningen/Exhibition	64
Intervjuer/Interviews	76
Kapitel III/Chapter III	
Återuppförandet/Reenactment	85
Intervjuer/Interviews	88
Efterord/Afterword	91
Noter/Notes	93

Redaktör/Editor: Niclas Östlind
Översättning/Translation: Andrew Young
Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen
Tryck/Printed by: Fälth & Hässler, Värnamo 2009
Paper/Paper: omslag/cover Chromocard, inlaga/body MultiArt Matt

Tack/Thanks: Dawid, Håkan Lind, Micke Berg, Jessica Kempe, Stefan Ohlsson, Gunnar Smoliansky, Birgitta Forsell, Freddy Olsson, Gösta Flemming, Georg Sessler, Linda Frisk, Björn Rantil, Elsa Modin, Mats Stiernstedt, Marta Edling, Mika Hannula, Geoffrey Batchen, Ewa Dahlberg, Jenny Blixt, Gunilla Knape, Julia Tedroff, Lasse Lindkvist, Anders Ekberg, Petter Antonisen, Magnus af Petersens, Andrew Young, Katarina Norling och Bengt Jahnsson-Wennberg.
© Författare och fotograf/Authors and photographer 2009

De enskilda bilderna i boken är hämtade från *Verkligen?!* och urvalet är gjort av Dawid, interiörerna visar utställningen på Fotograficentrum 1978, dessutom finns återgivet affisch och vernissagekort samt baksidorna på två av tryckförlagorna till boken och uppslag från Bildtidningen nr 2 och 3 1978. Bilden av en speldosa är ett nytt verk av Dawid producerat med anledning av återuppförandet.

Bokens sista bild är en omtolkning av ett original fotografi från *Verkligen?!*

The individual images in the book are taken from *Really?!* and have been selected by Dawid, the interior shots show the exhibition at Fotograficentrum in 1978, there are reproductions of the poster, the invitation card to the opening and the reverse sides of two sheets from the printer's master copy of the book, as well as spreads from Bildtidningen no. 2 and 3 1978. The picture of a music box is a new work by Dawid produced especially for the reenactment.

The book's final picture is a reinterpretation of an original photograph from *Verkligen?!*

Boken är producerad i anslutning till utställningen *Verkligen?! (återuppförd)* 21 november 2009–10 januari 2010 på Hasselblad Center i samarbete med Högskolan för fotografi./ This book is published in conjunction with the exhibition *Really?! (reenactment)* 21 November–10 January at the Hasselblad Center in Collaboration with the School of Photography (HFF).

ISBN 978-91-7843-328-5 (1000 ex/copies)

ISBN 978-91-7843-327-8 Bibliofilupplaga/Special Edition (9 ex/copies)

VERKLIGEN?!

Björn Dawidsson/Håkan Lind

VERKLIGEN?!

(återuppförd)

21 november–10 januari 2010

Välkommen på vernissage lördagen den 21 november,
Gallerigången, Hasselblad Center

Utställningen invigs 12.30 av Niclas Östlind,
curator och doktorand vid Högskolan för fotografi,
Göteborgs universitet.

Förfriskningar serveras

I samband med utställningen publiceras
boken *Verkligen?! (återuppförd)*. Dessutom arrangeras ett
samtal om utställningen och fotografien i Sverige under sjuttioalet
onsdag den 25 november klockan 18–19.30.

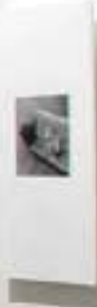
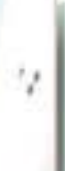
För mer information se www.hasselbladfoundation.org

Inbjudan gäller för två personer på vernissagedagen,
utställningen öppen 11–17.

Utställningen och boken är ett samarbete mellan
Hasselbladstiftelsen och Högskolan för fotografi

**VERKLIGEN?!
(återuppförd)**

Text panel on a white wall, containing several columns of text.

There are
two children in the world
who are not
yet in the

INNEHÅLLSFÖRTECKNING/CONTENTS

Förord/Foreword	7
Introduktion/Introduction	35
Intervju/Interview	39
Noter/Notes	82
Återuppförandet/Reenactment	108

Redaktör/Editor: Niclas Östlind
Översättning/Translation: Andrew Young
Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen
Tryck/Printed by: Fälth & Hässler, Värnamo 2010
Papper/Paper: omslag/cover Chromocard, inlaga/body MultiArt Matt

Tack/Thanks: Marta Edling, Mika Hannula, Åke Sidvall, Stig Fred, Peder Alton,
Cecilia Strandroth, Anna Dahlgren, Iréne Berggren, Stina Brockman, Lennart Durehed, Eva Dahlman, Lasse Lindkvist,
Anders Ekberg, Petter Antonisen, Peter Schultz, Håkan Petersson, personalen på Hasselbladstiftelsen/
the staff at the Hasselblad Foundation och/and fotograferna/the photographers.
© Författare och fotografer/Authors and photographers 2010

Boken är producerad i anslutning till utställningen *Bländande bilder (återuppförd)*
27 november 2010–16 januari 2011 på Hasselblad Center i samarbete med Högskolan för fotografi
vid Göteborgs universitet/This book is published in conjunction with the exhibition *Dazzling Pictures (reenacted)*
27 November 2010–16 January 2011 at Hasselblad Center in collaboration with the
School of Photography at the University of Gothenburg.
ISBN 978-91-7843-348-3 (1000 ex/copies)

BLÄNDANDE BILDER (återuppförd)

27 november–16 januari 2011

Välkommen på vernissage lördagen den 27 november,
Gallerigången, Hasselblad Center.

Utställningen invigs 12.30 av Niclas Östlind,
curator och doktorand vid Högskolan för fotografi,
Göteborgs universitet.

Därefter samtal med curator Leif Wigh.

Förfriskningar serveras.

Inbjudan gäller för två personer på vernissagedagen,
utställningen öppen 11–17.

I samband med utställningen publiceras
boken *Bländande bilder (återuppförd)*.

För mer information se www.hasselbladfoundation.org

Omslagsbilden till katalogen är taget av Denise Grünstein.

Utställningen och boken är ett samarbete mellan
Hasselbladstiftelsen och Högskolan för fotografi.

BLÄNDANDE BILDER (återuppförd)

Informational text or brochure displayed on a stand.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING/CONTENTS

Inledning/Introduction	7
Samtal 1 med/conversation 1 with Iréne Berggren	12
Samtal 2 med/conversation 2 with Iréne Berggren	40
Samtal 3 med/conversation 3 with Iréne Berggren	51
Samtal med/conversation with Hans Hedberg	106
Samtal med/conversation with Annica Karlsson Rixon	120
E-post-intervjuer/E-mail interviews	131
Sammanfattning och återuppförande/summary and reenactment	139

Redaktör/Editor: Niclas Östlind
Översättning/Translation: Andrew Young
Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen
Tryck/Printed by: Elanders Fälth & Hässler, Värnamo 2011
Papper/Paper: omslag/cover Chromocard, inlaga/body MultiArt Matt
Foton sidan 1/Photo works page 1 Joakim Gemicke

Tack/Thanks: Marta Edling, Mika Hannula, Lennart Durehed, Lasse Lindkvist,
Anders Ekberg, Petter Antonisen, Peter Schultz, Hans Hedberg, Annica Karlsson Rixon,
Björn Springfeldt, Karin Ericsson Wärn, Per B. Adolphsson, Åke E:son Lindman, Iréne Berggren,
personalen på Hasselbladstiftelsen/the staff at the Hasselblad Foundation
och/and fotograferna/the photographers.

© Författare och fotografer/Authors and photographers 2011

Boken är producerad i anslutning till utställningen *Lika med (återuppförd)*
26 november 2010–15 januari 2012 på Hasselblad Center i samarbete med Högskolan för fotografi
vid Göteborgs universitet/This book is published in conjunction with the exhibition *Equals (reenacted)*
26 November 2011–15 January 2012 at Hasselblad Center in collaboration with the
School of Photography at the University of Gothenburg.
ISBN 978-91-7843-372-8 (1000 ex/copies)

LIKA MED (återuppförd)

26 november–15 januari 2012

Välkommen på vernissage lördagen den 26 november,
Gallerigången, Hasselblad Center.

Utställningen invigs 12.30 av Niclas Östlind,
curator och doktorand vid Högskolan för fotografi,
Göteborgs universitet.

Därefter samtal med curator Iréne Berggren.

Förfriskningar serveras.

Inbjudan gäller för två personer på vernissagedagen,
utställningen öppen 11–17.

I samband med utställningen publiceras
boken *Lika med (återuppförd)*.

För mer information se www.hasselbladfoundation.org

Den ursprungliga katalogen formgavs av Mattias Givell och Martin Petéus.

Utställningen och boken är ett samarbete mellan
Hasselbladstiftelsen och Högskolan för fotografi.

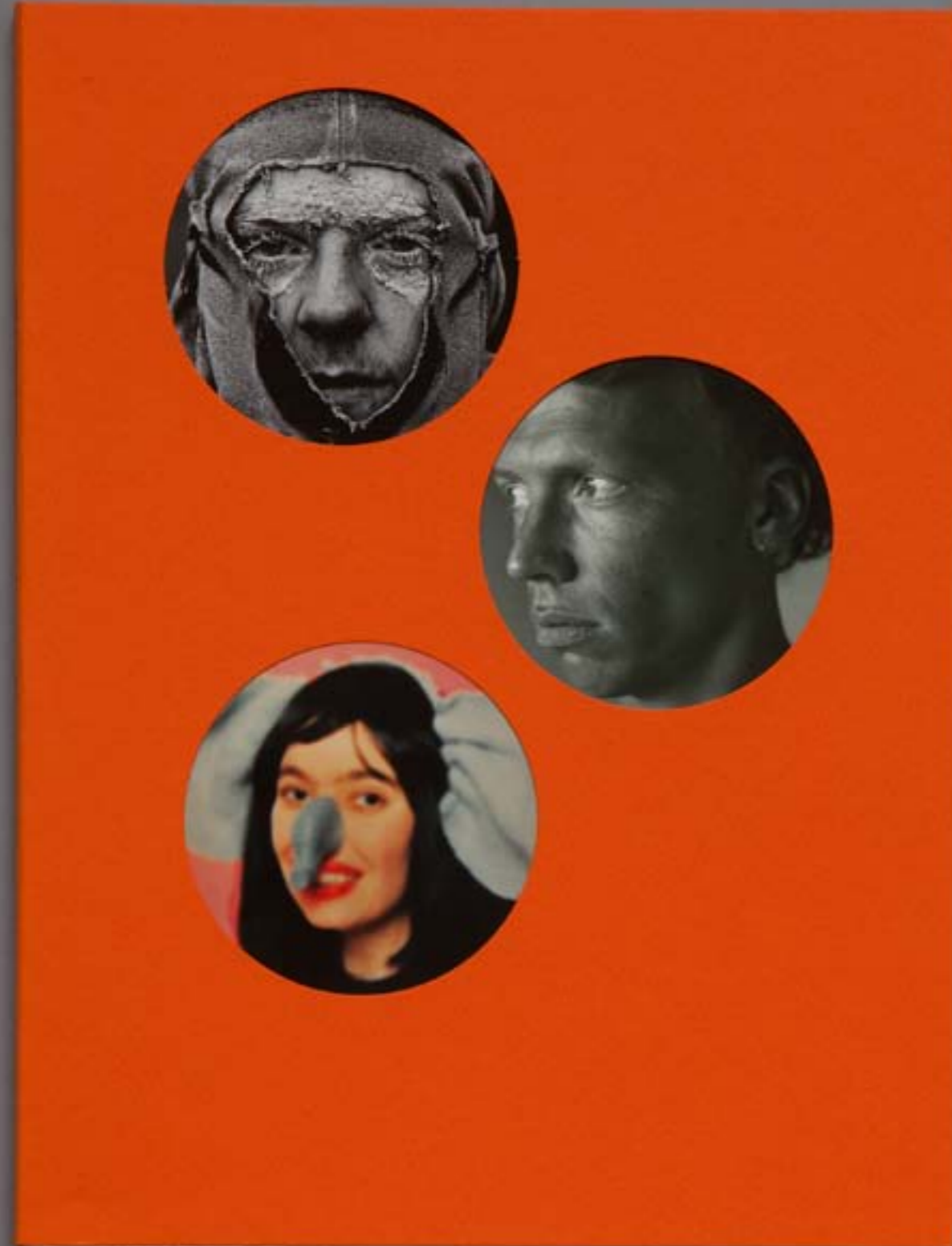

TRE FOTOGRAFER. TRE TENDENSER THREE PHOTOGRAPHERS. THREE TRENDS

Innehållsförteckning/Contents

Förord/Foreword	3
Inledning/Introduction	4
Yngve Baum	7
Intervju/Interview	39
Stina Brockman	51
Intervju/Interview	71
Lotta Antonsson	85
Intervju/Interview	103
Sammanfattning/Summary	117

Redaktör/Editor: Niclas Östlind
 Översättning/Translation: Andrew Young
 Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
 Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen/Helen Österlund, Reijs & Co
 Tryck/Printed by: Fälth & Hässler, Värnamo 2012
 Papper/Paper: omslag/cover Fuego Floral orange fresia 250 g, inlaga/body MultiArt Matt

Tack/Thanks: Yngve Baum, Stina Brockman, Lotta Antonsson,
 Bettina Pehrsson, Helena Selder, Marta Edling, Mika Hannula, Lasse Lindkvist,
 Andrew Young, Katarina Norling, Petter Antonisen, Anders Ekberg, Ingemar Arnesson,
 Ann Nilsén, Papyrus, Moderna Museet, Skövde Konstmuseum,
 Läns museet Gävleborg, Hasselblad Center.

Boken är producerad i anslutning till utställningen
Tre fotografer. Tre tendenser på Marabouparken 31 maj–26 augusti 2012.
 Boken och utställningen ingår i avhandlingsprojektet *Performing History*.
Photography in Sweden 1970 to the Present som genomförs inom ramen för den
 konstnärliga forskningen vid Göteborgs universitet./This book is published in conjunction with
 the exhibition *Three Photographers. Three Trends* at Marabouparken 31 May–26 August.
 The book and exhibition is part of the PhD-project *Performing History*.
Photography in Sweden 1970 to the Present conducted within the
 framework of artistic research at University of Gothenburg.
 ISBN 978-91-7843-382-7 (1000 ex/copies)

PERFORMING HISTORY PHOTOGRAPHY IN SWEDEN 1970 TO THE PRESENT

**TRE FOTOGRAFER.
 TRE TENDENSER**
**YNGVE BAUM
 STINA BROCKMAN
 LOTTA ANTONSSON**
 31 MAJ – 26 AUGUSTI, 2012

Välkommen till
 förhandsvisning av utställningen
 onsdag 30 maj, kl. 17–20

Invigning och kort samtal
 mellan curator Niclas Östlind
 och konstnärerna kl. 18.00
 Vin och tilltugg serveras

Inbjudan är personlig och gäller för dig och en vän.
 Om du planerar att komma, vänligen svara till:
 osa@marabouparken.se senast 28 maj

marabouparken

Marabouparken, Lärströmsvägen 8, Sundbyberg
 www.marabouparken.se Tel 08-29 45 90
 Marabouparken stöds av Veidekke och Sundbybergs stad

MARABOU är ett registrerat varumärke och ägs av Kraft Foods Sverige AS. Kännetecknet MARABOU används i enlighet med licens.

THE PHOTOGRAPHER
THE TONGUES

[Text block containing several paragraphs of text and small images]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING/CONTENTS

VÄRLDAR OCH VERKLIGHETER – OM DOKUMENTALITET OCH DOKUMENTÄRT I SVERIGE PÅ 1970-TALET OCH IDAG/ WORLDS AND REALITIES – ON DOCUMENTALITY AND DOCUMENTARY IN SWEDEN DURING THE 70S AND THE PRESENT DAY	7
ODD UHRBOM OCH/AND SARA LIDMAN	20
CATHARINA GOTBY	22
JENS S JENSEN	23 (6)
FOTOKLUBBEN FOMA	24
BILDGRUPP GAVLE	25
JEAN HERMANSON	26
STIG T KARLSSON	28
BJÖRN MYRMAN	30
BENGT-GÖRAN CARLSSON	32
MONICA ENGLUND	34
JOANNA HELANDER	36
INTERVJU MED/INTERVIEW WITH JEAN HERMANSON	43
KERSTIN HAMILTON	58 (6)
JOHANNES SAMUELSSON	62
LARS WALLSTEN	66
ANNICA KARLSSON RIXON OCH/AND ANNA VIOLA HALLBERG	70 (4–5)
INTERVJU MED/INTERVIEW WITH PETRA BAUER, SAMT BILDER	74
ÖVERSÄTTNINGAR/TRANSLATIONS	86

Redaktörer och curatörer/Editors and curators:
 Anna Livion-Ingvarsson, Ann Nilsén, Niclas Östlind
 Översättning/Translation: Andrew Young
 Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
 Fotografier på omslaget: Jens S Jensen, Kerstin Hamilton, Petra Bauer
 Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen/Helen Österlund, Reijs & Co
 Tryck/Printed by: Fälth & Hässler, Värnamo 2012
 Papper/Paper: omslag/cover Fuego Floral red baccara 250 g, inlaga/body MultiArt Matt
 Copyright: Författarna, och fotograferna/The Authors and Photographers

Tack/Thanks: Alla medverkande fotografer och konstnärer
 All participating photographers and artists,
 Papyrus, Moderna Museet, Hasselblad Center.

Boken är producerad i anslutning till utställningen
Världar och verkligheter på Läns museet Gävleborg och Gävle Konstcentrum
 29 september 2012–6 (27) januari 2013.

Boken och utställningen ingår i avhandlingsprojektet
Performing History. Photography in Sweden 1970 to the Present
 som genomförs inom ramen för den konstnärliga
 forskningen vid Göteborgs universitet.

This book is published in conjunction with the exhibition
Worlds and Realities at Läns museet Gävleborg and Gävle Konstcentrum
 29 September 2012–6 (27) January 2013.

The book and exhibition is part of the PhD-project
Performing History. Photography in Sweden 1970 to the Present
 conducted within the framework of artistic research at University of Gothenburg.
 ISBN 978-91-7843-411-4 (1000 ex/copies)

PERFORMING HISTORY PHOTOGRAPHY IN SWEDEN 1970 TO THE PRESENT

VÄRLDAR OCH VERKLIGHETER

Jens S. Jensen (Bildens beskuren)

Kerstin Hamilton (Bildens beskuren)

1970-TALETS DOKUMENTÄRFOTOGRAFI

DOKUMENTÄRA STRATEGIER I SAMTIDEN

Annica Karlsson Rixon,
 Viola Hallberg, Lars Wallsten,
 Kerstin Hamilton,
 Johannes Samuelsson

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG

GÄVLE KONSTCENTRUM

VÄLKOMMEN PÅ VERNISSAGE
 LÖRDAG DEN 29 SEPTEMBER KL 13

VÄLKOMMEN PÅ VERNISSAGE
 LÖRDAG DEN 29 SEPTEMBER KL 15

UTSTÄLLNINGEN PÅGÅR T.O.M. 6 JANUARI 2013

UTSTÄLLNINGEN PÅGÅR T.O.M. 18 NOVEMBER 2012

WWW.LANSMUSEETGAVLEBORG.SE

WWW.GAVLEKONSTCENTRUM.SE

KERSTIN HAMILTON
Välkommen, förbipasserande

Dear audience: welcome to Lapland

In the autumn of 2008, I traveled to Lapland, a vast and remote region in the far north of Sweden. I was there to document the lives of the Sami people, who have lived in Lapland for centuries. The Sami are a nomadic people who have adapted to the harsh Arctic environment in many ways. I was struck by their resilience and their deep connection to the land. In this photograph, I capture a moment of everyday life in a Sami settlement. The houses are built of wood and have a distinctive design. The sky is overcast, and the air is crisp and clear.

The Sami are a nomadic people who have adapted to the harsh Arctic environment in many ways. I was struck by their resilience and their deep connection to the land. In this photograph, I capture a moment of everyday life in a Sami settlement. The houses are built of wood and have a distinctive design. The sky is overcast, and the air is crisp and clear.

A vertical photograph showing a person in a library or bookstore aisle, with bookshelves and a shopping cart visible.

A vertical photograph showing a view through a window or glass door, looking out onto a landscape.

Small informational text block on the left side of the wall.

KERSTIN HAMILTON
The String of Pearls

When you visit a community center for the first time, you'll find a lot of people who are new to the area. They'll be looking for a place to live, a place to work, a place to go to school. They'll be looking for a place to belong. They'll be looking for a place to call home.

JOHANNES SAMUELSSON
Ett modernt äventyr

MOMENT: GRIMMERED
DOKUMENT – MINNE – BERÄTTELSE

MOMENT: Grimmered är del av ett större arbete som utifrån en familjs bevarade arkiv och minnesbilder reflekterar över hågkomst, hemmahörighet, rätten till ägande och vad som konstituerar ett hem. I grunden finns ett begär att förstå och bevara, men även vara medaktörer i skapandet av vår gemensamma historia. Verken i installationen är ett bidrag till en historieskrivning som frilägger mellanrum och det outtalade.

Arbetet kretsar kring en gård som låg i Grimmered by i Västra Frölunda. I familjearkivet som spänner över tiden 1839–2004 finns brev, ritningar och olika officiella dokument, men även fotografier och super 8-film. Handlingarna vittnar om småbondens försök att hävda sin röst i brytningskedet mellan bondesamhället och folkhemmet. Här finns dokument så som en resolution ställd till kungen där familjen redan under 1800-talet krävde att undgå laga skifte, något som lyckades. Senare, i mitten av 1900-talet, påbörjades en lång process som bestred statens rätt till att expropriera, tvångsköpa, deras mark. Ett annat riksintresse indikerade samtidigt att den unika ringby som gården var en del av borde bevaras. Gården såldes och revs 2004. Vi fortsätter att bygga ut arkivet bland annat genom återkommande dokumenterade samtal med tre av syskonen som växte upp på gården.

Istället för att fokusera på historiska fakta har vi i arbetet med *MOMENT: Grimmered* lyft fram det material som finns kvar efter gården. Det är ett material som förutom familjens bevarade arkiv också grundar sig på de minnen och känslor som förmedlas av syskonen. I videobaserade porträtt av bröderna berättar uttryck och blickar sina egna historier. I de dokument vi visar dras inga slutsatser utan nya historier skapas mellan handlingarna. Fotografier av spår (spikhål, revor etcetera) i husets inåtvända väggar rör sig mellan abstraktion och realism, mellan överblick och närhet, mellan skärpa och oskärpa. Vi vill frammana en historieskrivning som tar fasta på minnets funktion som känslösamt och fragmentariskt, där detaljer och förtätningar verkar till att förstärka både ett personligt igenkännande och en social och politisk kontext.

Annica Karlsson Rixon & Anna Viola Hallberg
www.aview.se

MOMENT: GRIMMERED
DOCUMENTS – MEMORIES – STORIES

MOMENT: Grimmered, documents – memory – stories is part of a larger body of work based on a family archive and personal memories, reflecting on remembrance, belonging, ownership and what constitutes a sense of home. At the core of the project is a desire to understand and sustain, but also to participate in generating our shared history. The artwork in the installation is not only an interpretation of, but also a contribution to the production of history writing.

The work revolves around a farmstead situated in the village of Grimmered in Västra Frölunda. The family archive, spanning from 1839 to 2004, contains letters, plans and miscellaneous official documents, as well as photographs and Super 8 films. The remaining acts testify to the small farmer's attempt to make their voice heard during the transition period from agricultural society to the modern welfare state. The correspondence in regards to the right of ownership was initiated during the 19th century. Later in the mid-20th century, a lengthy legal action began challenging the right of the state to expropriate the farm. Meanwhile, a national heritage proposition indicated a preservation of the unique village structure, being one of the few existing ring villages. We continue to collate documents to the archive, entailing amongst others recurring recordings of conversations with three of the siblings who grew up on the farm.

Instead of focusing on historical facts, *MOMENT: Grimmered* emphasizes actual material that remains of the farm. This material is, in addition to the family archive, based on memories and emotions mediated by the siblings. In the video based portraits, the expressions and gazes of the three brothers mediate stories of their own. Our attempt, is not to make conclusions from the documents we show but rather to produce new stories between them. Photographs of traces (nail holes, scratches etcetera) in the interior walls of the house shift between abstraction and realism, between overview and intimacy, between focus and defocus. We aim to evoke a historiography that focuses on memory as emotional and fragmentary, where details and densifications work toward reinforcing personal recognition, as well as social and political contexts.

Annica Karlsson Rixon & Anna Viola Hallberg
www.aview.se

ASTER
1900-1910

Möjligningsmöte
Mödra Folkets Hus & Arbetslöshetsbyrå
Torsdag den 20 februari kl. 14.00
Pågående i den nya lokalerna
Kvinnor! Till högt tidigt möte!

Folkets Värn och Välfärd
FILMÖTET
Vårt lin
Filmafton
OCCUPERAT LAND
JUBILEUM

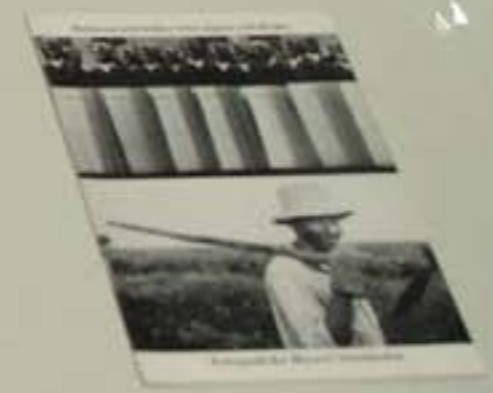

Un letto in un ospedale di Lagos, Nigeria, 1967.

INNEHÅLL/CONTENTS

Inledning/Introduction

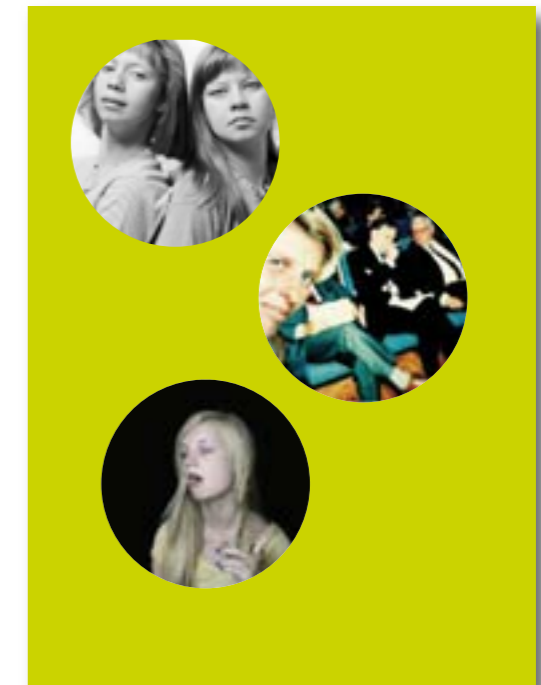
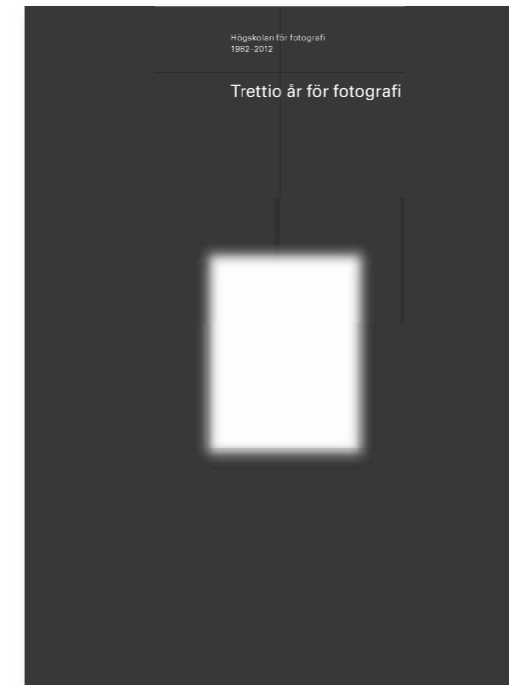
Bilder/Pictures

Intervju med Tuija Lindström/Interview with Tuija Lindström

Redaktörer/Editors: Mia Lockman-Lundgren, Niclas Östlind
Översättning/Translation: Andrew Young
Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling
Fotografier på omslaget: Eva S Andersson, Annica Karlsson Rixon, Julia Peirone
Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen/Helen Österlund, Reijs & Co
Tryck/Printed by: Fälth & Hässler, Värnamo 2012
Papper/Paper: omslag/cover Fuego Floral green gladiolus 250 g, inlaga/body MultiArt Matt

Tack/Thanks: Alla fotografer och konstnärer som medverkat och alla övriga som hjälpt till.
Särskilt tack till Papyrus och Rum för Papper.
All participating photographers and artist, and everyone who has helped the project.
Special thanks to Papyrus och Rum för Papper.

Boken är producerad i anslutning till utställningen *Tidslinjen* 22–25 november 2012.
Boken och utställningen ingår i avhandlingsprojektet
Performing History. Photography in Sweden 1970 to the Present
som genomförs inom ramen för den konstnärliga forskningen vid Göteborgs universitet.
This book is published in conjunction with the exhibition *Timeline* 22–25 November 2012.
The book and exhibition is part of the PhD-project
Performing History. Photography in Sweden 1970 to the Present
conducted within the framework of artistic research at University of Gothenburg.
ISBN 978-91-7843-410-7 (1000 ex/copies)

30 ÅR FÖR FOTOGRAFI FIRAS MED VERNISSAGE OCH BOKRELEASE

Den 1 juli 1982 grundades institutionen för fotografi vid Göteborgs universitet. Exakt trettio år senare bildades Akademin Valand som bedriver fotoutbildningen idag.

Den 22 november 2012 firas jubileet ”30 år för fotografi” med boksläpp och vernissage.

I jubileumsskriften ”Trettio år för fotografi” har Gunilla Knape och Pelle Kronstedt samlat berättelser från tre decennier, från utbildningens start fram till idag.

Mia Lockman-Lundgren och Niclas Östlind har sammanställt en utställning med tillhörande katalog under namnet ”Tidslinjen”. Tidslinjen utgörs av ett hundratal fotografier tagna av personer som undervisat vid skolan.

Kom och fira utgivningen av Trettio år för fotografi i samband med vernissagen av utställningen Tidslinjen!

Datum: Torsdag 22 november kl. 17
Plats: Galleri Monitor, ingång från Chalmersgatan 4

INNEHÅLLSFÖRTECKNING./CONTENTS.

Förord./Foreword.	5	Den svenska fotografins historia 1840-1940./ The history of Swedish photography 1840-1940.	
Introduktion./Introduction.	6	Av/by Louise Wolthers	192
Mellan verkligheter – en historia om utställd och förmedlad fotografi i Sverige 1970-2000./ Between realities: A history of exhibited and disseminated photography in Sweden 1970-2000. Av/by Niclas Östlind	8	Den svenska dagskritikens mottagande av Det ljusa rummet./The reception of Camera Lucida by Swedish newspaper critics. Av/by Magnus Bremmer	208
Världar och verkligheter – sjuttioalet./Worlds and realities – the 70s. Av/by Ulf Bjereld	34	Simultan succession./Simultaneous succession. Av/by Annika von Hausswolff	228
Fotohistoriskt./Photo-History. Av/by Louise Wolthers	41	Döden, skrattet och erotiken – om fotografen och konstnären Dawid./Death, Laughter and Eroticism – on photographer and artist Dawid. Av/by Lars O. Ericsson	236
Att göra verkligheter – reflektioner kring vårt behov av dokumentärfotografi./Making realities – reflections on our need for documentary photography. Av/by Annika Olsson	48	Gerry Johansson i ljuset!/Gerry Johansson in the light! Av/by Leif Wigh	244
Aktuell fotolitteratur./Current photo literature Av/by Per Lindström	53	Catharina Gotby. Av/by Iréne Berggren	252
Arbeta – inte slita ut sig!/Working – not slaving to death! Av/by Ann Mårtens	61	Tuija Lindström. Av/by Anders Olofsson	260
Att bli något särskilt och annorlunda./To be something special and different. Av/by Mikela Lundahl	70	Nittioalet./The 90s. Av/by Kim Salomon	270
Rune Hassner, Bilder för miljoner (Pictures for the millions). Av/by Karin Becker	78	Bildtiden: Tema kön./The gender issue. Av/by Eva Hallin	276
Ola Billgren och fotografen./Ola Billgren and photography. Av/by Kristoffer Arvidsson	82	Digital bild./Digital Pictures. Av/by Stefan Ohlsson	280
När fotografi var bild och inte konst./When photographs were pictures, not art. Av/by Nils Claesson	100	Kurt Berggren. Bevakade fotografen under 35 år./ Kurt Berggren. Covering photography for 35 years. Av/by Gösta Flemming	296
Fotografi som vapen./Photography as a weapon. Av/by Jonas (J) Magnusson	108	Nordiska konstnärer som "image makers" – om utställningen Stranger than Paradise: Contemporary Scandinavian Photography på ICP 1994./ Nordic artists as "image makers" – on the exhibition Stranger than Paradise: Contemporary Scandinavian Photography at ICP 1994. Av/by Sophie Allgårdh	308
Carl-Erik Ström och Fotografens makt./Carl-Erik Ström and Fotografens makt (The mighty photographer). Av/by Cecilia Grönberg	112	Annika von Hausswolff. Av/by Sara Arrhenius	334
Stig T. Karlsson. Av/by Gunilla Muhr	118	Maria Miesenberger. Av/by Sara Callahan	342
Jean Hermansons fotografiska gärning./Jean Hermanson's photographic work. Av/by Jan-Erik Lundström	126	Maria Hedlunds negentropiska fotografi./ Maria Hedlund's negentropic photography. Av/by Kim West	350
Christer Strömholm. Av/by Mara Lee	134	Rummen, kameraögat och blicken./The rooms, the camera eye and the gaze. Av/by Helena Holmberg	358
– En viskning förvandlad till bild./A whisper turned into a picture. Av/by Marie Lundquist	142	JH Engström. Av/by Katja Miroff	366
Åttioalet, det sista decenniet./The 80s, the final decade. Av/by Mikael Löfgren	152	Översättningar i urval./Selected translations.	372
Lennart Nilssons arrangerade verklighet./Lennart Nilsson's arranged reality. Av/by Solveig Jülich	166	Personregister./Index.	376
Mottagandet av Susan Sontags Om fotografi./The reception of Susan Sontag's On Photography. Av/by Iréne Berggren	170	Biografier./Biographies.	379
Planket. Av/by Maria Patomella	178	Noter./Notes.	383
The Frozen Image – ett amerikanskt perspektiv på nordisk fotografi./The Frozen Image – an American perspective on Nordic photography. Av/by Hans Hedberg	182		

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000
Between Realities. Photography in Sweden 1970–2000

Redaktörer/Editors:

Kristoffer Arvidsson, Louise Wolthers och Niclas Östlind

Redaktionskommitté/Editorial board:

Elsa Modin, Johan Sjöström och Dragana Vujanovic
Redaktionsassistent/Editorial assistant: Katrin Källeskog

Översättning/Translation: Andrew Young

Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Norling

Fotograf/Photographer: Peter Boström

Formgivning/Graphic design: Petter Antonisen och Lena Gerkens, Reijs & Co

Repro/Prepress: Elanders Fälth & Hässer, Värnamo

Tryck/Printed by: Stige, Italy, 2014

Papper/Paper: omslag/cover Chromocard, inlaga/body MultiArt Matt

(FSC-certifierat/FSC certified)

ISBN: 978-91-7843-418-3

Utgivare/Publisher:

Erna och Victor Hasselblads Stiftelse, Göteborgs konstmuseum och
Akademien Valand i samarbete med/in collaboration with Bokförlaget Arena

Ett stort tack till alla medverkande och inblandade.

Many thanks to all participants and everyone involved in the project.

Boken är producerad i anslutning till utställningen

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000

på Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center 8 februari–11 maj 2014.

This book is published in conjunction with the exhibition

Between Realities: Photography in Sweden 1970–2000

at the Gothenburg Museum of Art and the Hasselblad Center 8 February–11 May 2014.

Mellan verkligheter. Fotografi i Sverige 1970–2000

är utsedd till Sveriges Allmänna Konstförenings årsbok 2014.

Between Realities: Photography in Sweden 1970–2000

has been selected as the Swedish Association for Art's annual art book 2014.

© 2014 Bokförlaget Arena samt respektive institution, författare och fotograf

© 2014 The publisher Arena and each institution, author and photographer

Omslag/Cover:

Annika von Hausswolff. En av sju bilder i serien *Utan titel (med bubbla)*, 1997,

ur Norrköpings konstmuseums samling.

Annika von Hausswolff. One of seven images from the series *Untitled (with bubble)*, 1997.

Courtesy of the Norrköping Art Museum Collection.

Jean Hermansson. Pressoperatör, SKF, Göteborg.

Ur boken *Nere på verkstadsgolvet*, 1971.

Jean Hermansson. Press operator, SKF, Gothenburg.

From the book *Down on the Factory Floor*, 1971.

Bokförlaget Arena

Sankt Lars väg, byggnad 14, 222 70 Lund

www.arenabok.se

Förlaget påminner om att varje form av kopiering av text och bild ur denna bok
utan skriftligt medgivande av förlaget är förbjuden enligt lagen om upphovsrätt.
No part of this publication may be reproduced without written permission from the publisher.

MELLAN VERKLIGHETER
FOTOGRAFI I SVERIGE 1970–2000
8 FEB–11 MAJ 2014

Välkommen till vernissage
på Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center
fredagen den 7 februari 2014 kl 18.00–20.00

Hasselbladstiftelsens VD Bo Myhrman,
Göteborgs konstmuseums chef Isabella Nilsson och
Akademien Valands prefekt Mick Wilson hälsar välkommen kl 18.30.
Curator Niclas Östlind presenterar utställningen.

För information om programpunkter i samband med utställningen se

www.konstmuseum.goteborg.se

www.hasselbladfoundation.org

Inbjudan gäller för 2 personer

BETWEEN REALITIES
PHOTOGRAPHY IN SWEDEN 1970–2000
8 FEB–11 MAY 2014

Welcome to the opening at
the Gothenburg Museum of Art and the Hasselblad Center
Friday 7th February 2014, at 6–8 pm

Welcoming words by Bo Myhrman, Director of the Hasselblad Foundation,
Isabella Nilsson, Director of the Gothenburg Museum of Art
and Mick Wilson, Head of Department at Valand Academy.
Curator Niclas Östlind introduces the exhibiton.

For information on activities during

the exhibition period, please visit

www.konstmuseum.goteborg.se

www.hasselbladfoundation.org

Invitation valid for two

Small informational text label on the wall.

1 **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**

1 **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**

1 **2** **3** **4** **5** **6** **7** **8** **9** **10** **11** **12** **13** **14** **15** **16** **17** **18** **19** **20** **21** **22** **23** **24** **25** **26** **27** **28** **29** **30** **31** **32** **33** **34** **35** **36** **37** **38** **39** **40** **41** **42** **43** **44** **45** **46** **47** **48** **49** **50** **51** **52** **53** **54** **55** **56** **57** **58** **59** **60** **61** **62** **63** **64** **65** **66** **67** **68** **69** **70** **71** **72** **73** **74** **75** **76** **77** **78** **79** **80** **81** **82** **83** **84** **85** **86** **87** **88** **89** **90** **91** **92** **93** **94** **95** **96** **97** **98** **99** **100**

**MIŁA KRÓLEWNA
KORONA I DROGA DO ŻYCIA
I ŚMIERCI W 1942 ROKU
GÓRNICKI KONTAKTY
DO NIEBIA I ZEMLI**

W tym miejscu znajduje się...
W tym miejscu znajduje się...
W tym miejscu znajduje się...

INNEHÅLL CONTENTS

Förord/Director's Notes	8
Det synliga. Samtida svensk fotografi/ The Visible. Contemporary Swedish Photography	10
Samtal/Conversation	20
Katalog/Catalogue	40
Biografier/Biographies	168
Böcker/Books	174
Verklista/List of works	184

Det synliga. Samtida svensk fotografi
The Visible. Contemporary Swedish Photography

© 2014 Bokförlaget Arena, Artipelag samt respektive författare och fotograf
© 2014 The publisher Arena, Artipelag and each author and photographer

Redaktörer/Editors: Jessica Höglund, Magnus Jensner, Niclas Östlind
Bildredaktör/Picture Editor: Samuel Lind

Översättning/Translation: Gabriella Berggren, Hans Olsson

Korrekturläsning/Proofreading: Katarina Hemmingsson, Katarina Norling

Formgivning/Graphic Design: Petter Antonisen/Lena Gerkens, Reijs & Co

Foto/Photo: s./p. 46–47 Jean-Baptiste Béranger, s./p. 58 Terje Östling, s./p. 174–180 Cecilia Sandblom

Omslag/Cover: Maria Miesenberger, ur serien/from the series Reflection on the Presence of Love (framsida/front)

Jenny Källman, ur serien/from the series Surveillance (baksida/back)

Repro/Prepress: Elanders Fälth & Hässler, Värnamo

Tryck/Printed by: Stige, Italy, 2014

Papper/Paper: Omslag/Cover Chromocard, inlaga/body MultiArt Matt
(FSC-certifierat/FSC certified)

ISBN: 978-91-7843-419-0

Ett stort tack till alla medverkande och inblandade./
Many thanks to all participants and everyone involved in the project.

Boken är producerad i anslutning till utställningen

Det synliga. Samtida svensk fotografi på Artipelag 7 februari–11 maj 2014./

This book is published in conjunction with the exhibition

The Visible. Contemporary Swedish Photography at Artipelag 7 February–11 May 2014.

Bokförlaget Arena
Sankt Lars väg, byggnad 14, 222 70 Lund
www.arenabok.se

ARTIPELAG

Artipelagstigen 1, 134 40 Gustavsberg
www.artipelag.se

MARIE ANDERSSON
LOTTA ANTONSSON
STINA BROCKMAN
MIRIAM BÄCKSTRÖM
TRINIDAD CARRILLO
AIDA CHEHREHGOSHA
DAWID
CATHARINA GOTBY
DENISE GRÜNSTEIN
ANNIKA VON HAUSSWOLFF
MARIA HEDLUND
LINDA HOFVANDER
ANNICA KARLSSON RIXON
JENNY KÄLLMAN
TUIJA LINDSTRÖM
MARIA MIESENBERGER
TOVA MOZARD
JULIA PEIRONE
EVA STENRAM
ANNA STRAND
PERNILLA ZETTERMAN

DET SYNLIGA

Samtida svensk fotografi

7.2–11.5 2014

Artipelag välkomnar till förhandsvisning
torsdag 6 februari kl. 19.00–22.00.
Konstallschef Bo Nilsson inviger kl. 19.30

Mat & dryck

ARTIPELAGBUSS

Från Vasagatan, utanför Centralstationen
kl. 18.30. Från Artipelag kl. 21.00 & 22.00
till Vasagatan

Inbjudan gäller för dig och en vän
OSA senast den 30 januari
till opening@artipelag.se
Vänligen meddela samtidigt om du/ni
vill åka med Artipelagbussen

THE VISIBLE

Contemporary Swedish Photography

February 7 – May 11, 2014

Artipelag welcomes to preview
Thursday February 6, 7–10 pm
Director Bo Nilsson
presents the exhibition at 7.30 pm

Food & beverages

ARTIPELAG BUS

Leaving Vasagatan, outside the Central Station,
6.30 pm. Leaving Artipelag, 9 pm & 10 pm
to Vasagatan

Invitation valid for you and a friend
RSVP by January 30 to opening@artipelag.se
Please let us also know if you wish to travel
with the bus

Fotografi: Tuja Lindström, Samozas, The Post, digital c-print, 2010.

